

UJVIDÉKI NAPLÓ

TÁRSADALMI ÉS A VÁROSI KÖZÜGYEKET SZOLGÁLÓ LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
II. Rákóczi Ferenc-út 35. szám
I-ső emelet és Szövetkezeti
Könyvnyomda. Telefonsz. 371.

Felelős szerkesztő: CSERNYEI MÓR

Megjelenik minden vasárnap.
A lap előfizetési ára: egész
évre 10 korona, fél évre 5 ko-
rona. Egyes szám ára 12 fillér.

Gazdasági regeneráció és többtermelés.

Irta: dr. Tonelli Sándor, a szegedi ka-
mara vezetőtitkára.

A többtermelés ügye csak lát-
szólag áll távol a magyar keres-
kedelmi és iparkamarák feladat
körétől. Azok a sokszoros köl-
csönhatások ugyanis, amelyek a
gazdasági életnek minden ága-
zata között fennállanak, szüksé-
gessé teszik, hogy a kamarák,
amelyeknek egyik legszebb ha-
gyományuk, hogy az ország
egész gazdasági életének ellen-
őrzésére éreznek hivatottságot
magukban, ezzel a kérdéssel is
foglalkozzanak.

A magyar föld abszolúte ke-
veset terem, termésátlagai kiseb-
bek, mint amekkorákat a külföld
mezőgazdasága felmutat; arány-
lag sok föld hever a kezdetleges
gazdálkodási rendszerek folytán
parlagon, nemcsak az abszolút
eredmények csekélyek, de a ter-
mesátlagok tekintetében a szá-
zalékos emelkedés is csekély és
a nyugati államok mögött messze
elmarad.

Az új alkotmányos éra kezde-
tén Magyarország, bár gazdasági
viszonyai elmaradtak voltak,
nagy terméshozásokkal rendel-
kezett, amelyeket jó áron he-
lyezhetett el nyugati szomsz-
édainak körében. Úgy látszott ez
időben, hogy Magyarország világ-
gazdasági helyzete e réven bizo-
sította van. Ez állapotnak az
amerikai mezőgazdaság verseny
és a Középeurópa mindinkább
elzárkózásra hajló vámpolitikai
rendszer vetett véget. A keres-
kedelmi politikában vezető Né-
metország mintájára a közös
vámterület is kénytelen volt
magáévá tenni a vámpolitikai
elzárkózás rendszerét, hogy mez-
őgazdaságuk és iparát a kül-
földi versennyel szemben meg-
védelmezzék.

A merőben mechanikus véde-
kezés azonban ezeken elhárítá-
sára nem bizonyult elégségesnek.
Egyrészt nem volt képes meg-
akadályozni a közös vámterület,
de különösen Magyarország ad-
digi aktív kereskedelmi mérle-
gének passzívra való változását,
másképp, hogy azok elégségsé-
k lettek volna arra, hogy a ter-
mészetes népszaporulatnak az
ország gazdasági rendszerében
való elhelyezkedését biztosíthat-
ták volna. Így indult meg a kí-
vándorlás formájában az a vér-
vesztési folyamat, amely a há-
boru előtti tíz esztendő átlagá-
ban évente 130.000 főnyi vesz-

teséget jelentett az országra
nézve. Ez az egymással szoros
összefüggésben álló kettős ve-
szedelem, kereskedelmi és fize-
lési mérlegünk folytonosan fo-
kozódó megromlása és a kíván-
dorlásban jelentkező embervesz-
teség volt a háboru előtti esz-
tendőkből gazdasági és társa-
dalmi életünknek legföltűnőbb
jelensége.

Különböző oldalokról e kettős
veszedelemből a jelen század
első tizedében nagy erővel folyat-
tott és kétségtelenül szép erem-
ményeket is felmutató iparfej-
lesztési politikának a csődjét
szerették volna kiolvasni. Akik
azonban azt a felogást vallották,
sok lényeges körülményről meg-
feledkeztek. A közös vámterület
fogyasztóképesége korlátozott és
ennek különösen magyarországi
részén új iparokat teremteni,
ugyanakkor, mikor a másik állam
régibbi ipara versenyének van
kitéve és mikor az elzárkózási
politika az ipari termelés meg-
drágulásában és a kivitel meg-
nehezítésében érezteti hatását,
rendkívül nehéz. Az iparfejlesz-
tési politika önmagában elégsé-
gesnek nem bizonyult. Ugy a
külfölddel szemben fennálló ked-
vezőten mérlegünk megjavítását,
mint a kívándorlásnak megakasz-
tását csak a másik, Magyaror-
szágon fontosabb termelési ág-
nak, a mezőgazdaságnak teljes
reformjával kapcsolatban lehet
elérni.

A háboru mindazt, ami azelőtt
volt, a vérnek áradatával és a
romoknak egymásra tornyosuló
tömegével temette el. A gazda-
sági élet folytonossága megsza-
kadt és az új helyzet minden
irányban új orientációt tesz
szükségessé.

A következő éveknek egyik
legfontosabb jelensége minden-
esetre az állami és egyéb köz-
terheknek óriási emelkedése és
legfontosabb kérdése a szüksé-
ges fedezet előteremtésének
módja lesz. A hadikiadásoknak
Magyarországra eső részét 22-5—
23 milliárd koronára lehet be-
csúlni. Így tehát maguk a hadi-
kiadások évente mintegy 1-2—1-4
milliárd korona kamattalherrel
fognak nehezíteni költségveté-
sünk, amelynek kiadási oldala
a háboru előtt kerekszám 2 mil-
liárd koronára rugott. Ha most
elfogadjuk Feller számításának
helyességét, hogy egy évi netto
nemzeti jövedelmünk mintegy 7
milliárd koronára rug, akkor
rögtön láthatjuk, hogy a régi
termelési viszonyok változatlan
fenntartása mellett, a háboru
utáni teher netto nemzeti jöve-
delmünket olyan mértékben ter-
heli meg, hogy a gazdasági és

állami életünk egyensulya nem
lesz fenntartható.

Segíteni ezen a helyzeten és
vele együtt a már a háboru
előtt is jelentkezett veszedelmek-
nek csak úgy lehet, ha összes
termelési ágaink produktívját,
különösen pedig a mezőgazda-
ságot, lényegesen emeljük. Ez
az utja a kereskedelmi és fizeti
mérleg megjavításának, a kíván-
dorlás megakasztásának és a
háborus terhek elviselésének.
Ehhez azonban szükséges, hogy
a többtermelés a kormányprog-
ramnak lényeges része legyen
és hogy Magyarországon gyöker-
es birtokpolitikai reform vegye
kezdétét.

Kétségtelen, hogy Magyaror-
szágon, különösen a száraz kli-
májú Alföldön a többtermelés-
nek nagy nehézségei vannak.
Semmiestre sem tultás azonban,
ha mezőgazdasági termelésünk-
nek belátható időn belül 10%-os
fokozásáról beszélünk, már pedig
ez a 10%, ami rendkívül magas
és előreláthatólag még jó ideig
magas terményárak mellett ele-
gendő kereskedelmi mérlegünk
aktivitásának helyreállításához.
Politikai súlyuk és jelentősé-
gük abban a mértékben emel-
kedik szövetségeseink előtt, amily
mértékben őket az élelmiszere-
ellátás terén támogatni tudjuk.
A központi hatalmak országai
ebben bizonyulhattak gyengé-
bbeknek. Amelyik állam e téren
főlétséggel rendelkezik, annak
politikai sulya is növekszik.

A többtermelés előmozdításá-
nak eszközeit vizsgálva, az első
csoportba azok tartoznak, ame-
lyek a föld megművelésének
módjával függnek össze. Ilyenek
a kísérletgyű fejlesztése és mia-
tagadások létesítése, a szak-
ismeretek terjesztése az általá-
nos és szakoktatás révén, a
mezőgazdaság kommercializálása
az üzemvitel szempontjából, a
trágyázás, a mélyszántás elő-
mozdítása, mindkettő szövetke-
zetek segítségével és az állam
beavatkozásával, továbbá a köz-
lekedés, különösen az Általános
lehetetlenül rossz közlekedés
megjavítása a termelvények meg-
felelő értékesítésének lehetővé
téléte végett.

E csoportba sorozandó az
ipari növények termelésének fo-
kozása is, különösen a háboru
tapasztalataink figyelembevétel-
ével. Különösen a textilipar
számára szükséges rostos növé-
nyek termelése mutatkozik ren-
dkívül fontosnak, nemcsak az ér-
ték szempontjából, hanem azért
is, mert a külfölddel szemben
való függetlenségünket növeli
és csökkenti mérlegünk passzi-
vitasát. Kiegészítő része a kor-

mányprogramnak mindezen ter-
ményeknek a lehetőség szerint
a beiföldön való feldolgozása is.

Az eddig felsoroltak közül
eszközei a többtermelés előmoz-
dításának. A belső, szociális
természeti eszközök, melyek az
üzemformával függnek össze,
mélyreható birtokpolitikai refor-
mot követelnek meg. Ma ugyan
Magyarországon az elmaradt,
kezdetlegesen művelt kisbirtok
igen sok esetben elmarad a
nagybirtok mellett és vele nem
veheti fel termésátlagok tekinté-
tében a versenyt. Ettől eltekintve
azonban már kétségtelenül el-
döntöttnek tekinthető, hogy a
többtermelés szempontjából a
kisbirtok a legmegfelelőbb üzem-
forma és a többtermelésnek a
nagybirtok, különösen a min-
denféle természetű kötött, hit-
bizományi, egyházi, községi bir-
tok a legnagyobb akadály. A
nagybirtok ugyanis minden tek-
intetben extenzív: extenzív a
termelésben és aránylag kevés
kezet foglalkoztatva, extenzív
emberben egyaránt. Már pedig
a jövő nagy feladatainak meg-
felelősségek, többet kell produ-
kálniuk, de több ember elhe-
lyezkedésének a lehetőségét is
kell biztosítanunk, mert a sok-
emberes nemzetek a jövő. En-
nek a nagy birtokpolitikai re-
formnak az előkészítése tehát a
legsürgősebb feladatunk. Az át-
menetre a háborus tapasztalatai
utmutatással szolgálnak. Ha a
háboruban az ipari termelést és
a forgalmat az állam messze-
ment ellenőrzés alá vonhatta,
kötelezheti a nagybirtokot, külö-
nösen a kötött birtokot is arra,
hogy kezelése államilag jóvá-
hagyott üzemvitel szerint tör-
ténjen, amit természetesen kö-
vetelni kell a kötött birtokok fel-
oldásának és az államilag vezetett
nagyarányu parcellázásának is.

A többtermelést és mindazt,
ami vele összefügg, bele kell
illesztenünk jóva gazdasági po-
litikánk kereteibe, nemcsak a
mezőgazdaság, hanem ugyan-
olyan mértékben az ipar és ke-
reskedelem érdekében is. Vég-
eredményben ugyanis ennek a
rendkívül fontos ügy kérdésnek
a megoldás útjára való terelése
nem egy osztálynak, hanem az
egész magyar közgazdaságnak,
sőt Magyarország európai pozí-
ciójának érdekét is szolgálja.

**Hadikiölcsönt jegyezni
hazafias kötelességünk!**

Cukorkiosztás a gyümölcsbefőzéshez.

Az országos Közélelmezési Hivatal értesítette a városok polgármestereit és vármegyék alispánjait, hogy gyümölcsbefőzés céljára, háztartások számára 220 vagon cukrot bocsát és ebben rendelkezésre. Ezenkívül cukrot oszlatan ki gyümölcsbefőzésre a gyümölcskonzervgyárak között is és pedig 80 vagon.

Leiratában elrendeli a Közélelmezési Hivatal, hogy a cukor kiosztását a legszigorúbb ellenőrzés mellett kell foganatosítani. Kizárólag csak az a családok háztartásai kaphatnak gyümölcsbefőzéshez cukrot, melynek a cukrot kétségenkívül gyümölcsbefőzési célokra igénylik. A háztartások e hó 15-ig kötelesek bejelenteni a Közélelmezési Hivatalhoz, hogy egyes törvényhatóság területére mennyi cukrot igényelnek gyümölcsbefőzésre.

A Közélelmezési Hivatal a cukorkiosztást igazoláshoz köti oly módon, hogy figyelembe veszi a családok számát, élelmezési viszonyait és a rendelkezésre álló cukormennyiséget. Szigorú intézkedés tétetik folyamatba arra nézve is, hogy a befőzések utáni időben megfelelő állandó ellenőrzés gyakoroltság a háztartások fellett arra nézve, hogy a részükre kiutalt cukrot tényleg befőzési célokra használták-e fel és amennyiben erre nézve vizsgálások merülnek fel, a vizsgálókkal szemben büntető eljárás teendő folyamatba.

Kávéházak, cukrászok, iparosok stb. befőzéshez szükséges cukrot a háztartások számára kiutalt mennyiségből nem igényelhetnek.

A Közélelmezési Hivatal rendelkezéséből kiemeljük a következőket:

Az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke felkéri a vármegye alispánját, hogy június 15-ig zárólag közölje, hogy vármegyeje mennyi cukor kiutalást véli szükségesnek és hogy a kiutandó cukormennyiség szétszétosztását mily módon kívánja foganatosítani.

Mint hogy az ország közérdeke a legtakarékosabb eljárás követését kívánja, me, másrészt, hogy cukorbefőzési célokra csak azon családoknak (térítve nem kávéházaknak, vendéglőknek, iparosoknak stb.) adható, akik a gyümölcsbefőzéssel saját háztartásuk céljára bebizonyíthatólag és kétségenkívül már ezelőtt is foglalkoztak, a Közélelmezési Hivatal felhívja az alispán figyelmét, hogy ezeknek a szempontoknak betartásával intézkedjen az igények kielégítésénél. Megfelelő intézkedés teendő viszont arra nézve is, hogy a befőzési cukorban részeltendő családok az ezen célra kiadandó cukrot semmi más célra fel ne használják. A Közélelmezési Hivatal megjegyzi, hogy a lakosság részére igénylendő mennyiséget csak a lehetőség határain belül lesz módjában a kiutalásnál figyelembe venni.

A most kiutalásra kerülő befőzési cukormennyiséget csak a folyó évi szeptember hó 30-ig terjedő idő alatt elteendő gyümölcsök és főzelékek konzervá-

lásához utalja ki; a későbbi (őszi) gyümölcsfajok eltevéséhez szükséges cukor iránt az Országos Közélelmezési Hivatal annak idején külön fog intézkedni.

A kiutalandó mennyiség elosztásáról (járás és városoként) pontos névjegyzéket kell készíteni, amely jegyzékben a részeltendő családok neve, foglalkozása, a családok számára és a kiadott cukormennyiség belefoglalatik.

Ujvidéki séták.

Ujvidéki lakós, hogy melyik utcában — Kinyzsy, Báthory, Kőlcsey vagy más magyar utcában lakik-e, az mellékes. Esztünk hőse (hősnője) egy tisztességes, nagy-családú magyar iparosember derek, szorgalmas leánya, ki az apja keserves keresményét pótolni óhajta, elment az ujvidéki élelmezési hivatalba és ott az egyik kicsi kisasszonynak, (melyeknek, nem tudom biztosan, gondolom a legkisebbnek, mert ez szokott a legfiangosabb lenni) hogy ő napszámba akar menni, kéri, mint napszámos kenyérjáróléának főlemelését. A kisasszony ridegen elutasította, mert szerinte iparosleány nem jár napszámba.

Az élelmezési hivatal jelenlegi főnöke dr. Marczekovich Imre h. polgármester annak bizonyára nincsen tudomása erről az esetről és ezért én adom tudomására. Előre is meg vagyok róla győződve, hogy dr. Marczekovich igazságérzete tiltakozni fog az ilyen eljárás ellen és a szigorú kisasszonyt, ki *másnak szabja meg a munkakörét, zökkenesse be a saját munkakörébe* és a közönségen igazságon teljessé a város polgárságától nyert fizetéses munkáját. Az ilyen kis hivatalnokoknak pedig van elég alkalmuk, hogy a nyomort szemléltetik és ezért csodáljuk és rosszaljuk, hogyha valaki tisztességes munkát akar folytatni, hogy akkor bárki is ebben megzavarja, még ha ujvidéki közlelmezési díjok legyen is az illető! Ir.

DARUVÁR

Déli-vasut állomás. Szlavoniai svájc.

Vasas és iszapfürdő.
Hidegvizkurák.

Kitűnő gyógyeredményeket, csúsz, kösvény, ischias, nőibajok és vészegénységnek. A fürdőszállóban ez időszert is elsőrendű konyha, mérsékelt árak mellett. — Prospektus kívánatra küld a fürdőigazgatóság.

Viszketegséget

rüht, sümört legbiztosabban elmulasztja a

Barna zsír

Kis tégely kor. 1-60
nagy tégely kor. 3-
családi adag kor. 9-
utasítással rendelhető

Dr. Flesch E.

„Korona” gyógytárából, Győr

HIREK

Ötven százalékkal emelik a hadisegélyeket. Megemlékeztünk azokról az előmunkálatokról, amelyeket a hadisegélyek rendezése ügyében végeznek a pénzügyminiszteriumban s a melyeknek célja, hogy a szűkös és csekély járulékot némiképpen felemeljék. Most megbízható helyről értesülünk, hogy ezeket az előmunkálatokat befejezték s a képviselőház legközelebbi ciklusán, a költségvetési vita letárgyalása után a parlament elé terjesztik. A hadisegély felemelése az összes kategóriákban 50 százalékos kulcs szerint fog megtörténni. A pénzügyminiszter már értesítette is a hadsegélyző hivatalokat, hogy az összes számításokat ezen az alapon ejtsék meg, mert július elsejétől kezdődőleg már a felemelt hadisegélyeket kell kiutalni a hadbavonultak hozzátartozóinak.

Jótékonycélú műkedvelő előadás Temerinben. E hó 3-án Temerinben szépen sikerült jótékonycélú műkedvelő előadást tartottak, melyet *Gyenyisz Károly* alapos tudással és körültekintéssel rendezett. „Kőza Jutka” c. népszimfővet adták, mely láthatólag teljesen megfelelt a tetszéstől tomboló temerini közönség izlésének és egész virághalmazt szőrt a szereplők lábai elé. A címszerepét *Wolpert* Irénke játszotta kedvesen és meglepő fölényességgel. Partnere, *Babos György* teljesen beleléte magát „Arva Gyuri” szerepébe, tenor hangjával pedig nagyban emelte az előadás. amugyis magas színvonalát. *Göbel* Jolánka nagy ambícióval játszott. *Wolpert* Marista élénk játékkal, *Nikelsbacher* Ilonka biztos mozdulataival tünt ki. *Szöllősy* Rózi „Bogárdiné”-ja szintén jó volt. *Gyenyisz Károly* „Janó”-jával és *Zwipp Ernő* „Figura Jancsi”-jával Ujvidéknek szereztek dicsőséget és nagyszerű játékukat zajosan megtapsolták. *Reiter* Miksa pompás alakításait a közönség hangos kacagással kísérte. *Féher* Ödön „cigány”-a nagyszerű alakítás volt. Jók voltak még *Schütz Gyula*, *Szakál* András, *Balint István* és *Zsadányi* Pál, kik a kapott elismerésre valóban rászolgáltak. Felvonás közben egy bájos öbesei urleány, *Deutsch* Ilonka két műsoron kívüli énekszámot adott elő és mesés hangjával valóságos bűvölésbe ejtette a közönséget, melynek ritkán volt ilyesmiben része és számos virágcsokorral és hatalmas tapsviharral jutalmazta az igazán élvezetes előadást. A színelőadás után táncmulatság volt.

Betegségek terjesztője. Nem vélek felesleges munkát végezni, ha a meleg idő beálta előtti egyetmást elmondok a házi légy veszélyességéről. Be van bizonyítva, hogy a vérhas, tífus, kolera s általában a fertőző betegségek leginkább terjesztője a légy. Ha mikroskoppal nézzük a házi legyet, látjuk hogy egész testen, de különösen szárnyain és lábain szabad szemmel nem látható, számtalan kicsi szőröcskék vannak, amelyekre azután a fertőző betegségeket előidéz-

szennyek, bacilusok reátapadnak. Minthogy pedig a légy nem marad egyik helyen, hanem egyik helyről a másikra száll, így a legelső alkalommal telepszik a konyhában levő élelmiszerekre. Itt aztán elkezd megtisztítani magát a testére tapadt anyagoktól, mi által ezek a veszedelmes anyagok az ételekbe jutnak és az étellel együtt pedig az ember gyomrába. Hogy ennek dacára a fertőző betegségek aránylag csekélyek, annak tudandó, hogy a jól táplált emberi szervezet ellenállóereje szinte hihetetlenül nagy. A házi legyek elleni védekezés leghatásosabbika a finom szövésű szunyogháló alkalmazása. Ugyancsak jó eredményt érhetünk el azzal, ha a konyha padlóját és egyéb konyhaberendezési tárgyakat kvasziszafa fűvellet kenjük be, vagy pedig szárított tökleveleket égetünk és azzal megfűstöljük a helyiségeket. Enyves vessző és légyapíros csak átmeneti eredményt idéznek elő.

A cséplőgépek és fűtők felmentése. A hivatalos lap közli a cséplőgépek és fűtők felmentésére vonatkozó honvédelmi miniszteri rendelet. E szerint a csépléshez szükséges gépek és fűtők ez év végéig felmenthetők a katonai szolgálat alól. A felmentendő gépek és fűtők névjegyzékét a községi előjáróság vagy városokan a polgármester állapítja meg. Azoknak a cséplőgéptulajdonosoknak, akik gépészeket vagy fűtőjüket fel akarják menteni, az előjáróság (varóságban a polgármesterhez) kell fordulniok. Itt az eljárás az, hogy legelőször is igazolni kell munkakönyvvel vagy más hiteles irattal, hogy a felmentendő egyén ha gépész: már bevonulása előtt is gépész volt, ha pedig fűtő: már a háború előtt is fűtő volt. Be kell továbbá jelteni a felmentendő egyén csapatbeosztását. Az előjáróság, illetve a polgármester azután a felmentendő gépezet vagy fűtő csapatának a mögöttes országserenyes állomasozó póttestétől kéri a felmentést. A géptulajdonos maga csak akkor menthető fel, ha a cséplőgépet kezelni jogosult. Ha a géptulajdonos nem tudja megmondani, hogy bevonult gépezete vagy fűtője hol teljesít katonai szolgálatot, vagy ha a bevonult gépezet vagy fűtő elesett, eltűnt, vagy mukaképtelenné vált, — helyette más gépezet vagy fűtőt kérhet ugyancsak az előjáróságtól, illetve a polgármestertől. A felmentésből ki vannak zárva: 1. Tisztek és tisztjelöltek. 2. A beteg és kórházi apolás alatt álló legénység. 3. Azok, akik a polgári életben a vasútnál vannak alkalmazva és a vasutak rendelkezésére bocsátottak. 4. A vasutezred állományába tartozók. 5. A műszaki csapatoknál és intézeteknél vezető állásban levők, akik egyénileg nélkülözhetetlenek. 6. Azok, akiket a polgári hatóság politikailag megbízhatatlanoknak jelentett ki. Azok a bevonult gépezetek és fűtők, akik gyárakba vagy üzemekbe vannak bocsátva, csak az esetben menthető fel, ha az illető gyárban vagy üzemben nem nélkülözhetőek. Az előjáróságok és a katonai hatóságok a cséplőgépe-

szek és fűtők felmentésére vonatkozó ügyeket a legsürgősebben tartoznak kezelni és elintézni.

Főlvitte Isten a szamarak dolgát. Valamikor, mikor béke volt, a szamarakról lelkicsínylőleg így beszélték: „eh, szamar” és egy kezlegyintés, ez mindennek a megfogását jelentette, annyira nem került számba a szamar. Eltekintve a szamarak nagy számától, más egyéb okok miatt nem adtak 16 koronánál többet egy számárért. Ha 20 koronát kérték érte, akkor már egész jócsaládból valónak kellett lennie. Ma már a szamarak dolgában is változtatott a világháború, ők is megfizethetetlenül értékesek, különösen ha a négy-labu emfős állatok fajához tartoznak. Egy ilyen számárért ma már ezer koronákat kérnek és adnak. Kileneszázat, ha nem is éppen prima. Ne nézzük hát le a számarat — az állatok sorában sem. Végére annyit emlegettek az emberek a róla elnevezett létrát, míg elkezdett rajta maga is fölfelé kapaszkodni. Nem bizonyos, hogy ezt öntudatosan, mások felhasználásával tette, de éppen ezért érdemel említést. Legyen végre valami különbség a kétféle fajta közt.

T. olvasóink figyelmeztetést. Felhívjuk *Burdócz és Társa* cég 1. pont mai számában megjelent „DOB” szappanpótló hirdetésére.

Közokirat hamisítás. Milanov Milos szilbácsi lakos, földműves, őrési tanúsítványát, mely 250 kg.-ra szól, 350 kg.-ra igazította ki. Ezért a kir. tszék Milanov Milos vádlottat 1 napi fogházra ítélte jogerősen.

Cipőkészletek bejelentése. A cipőkészletek bejelentése ügyben megjelent kormányrendelet előírja, hogy mindazok, akik cipőárakat készítenek, vagy raktáron tartanak, ugyiszintén azok is, akik ily célra szánt cipőárakat készítenek vámkiigazítást kell hozni, vagy más részére bíznak az őrzetben (idtartoznak a fűtők-

tárak, vámraktárak és a közforgalmi közlekedési vállalatok is) összes ily célra szánt cipőárak készletüket a Cipőkészletnél bejelenteni kötelesek. Az a cipész-mester, akinek raktárában csak megrendelésre készített cipőárak vannak, az ilyen cipőárak tekintetében nincs *bejelentésre* kötelezve. Az idevonatkozó kormányrendelet alapján a Cipőkészlet mindazoknak, akik már egy ízben bejelentették készletüket, közvetlenül meg fogja küldeni a szükséges nyomtatványokat abból a célból, hogy ezek az időközben történt eladások figyelembevételével május 15-i készletüket bejelentésük. A bejelentésnek ajánlott levélben kell megtörténni. Aki a rendelkezést nem teljesíti, kihágást követ el, mely hat hónapig terjedhető pénzbüntetéssel, valamint a cipőkészletek elkobzásával büntethető. Minthogy a cipőbejelentésre vonatkozó rendeleteket sokan tévesen értelmezték és a cipőbejelentést úgy magyarázták, hogy az a textilárúkhöz hasonlóan az áru felfoglalását is jelenti, szükségesnek látjuk megjegyezni, hogy semmiféle cipőáru felfogva nincs és annak vétele és eladása történhetik.

Minden kereskedő árusíthat élelmiszert. Az Országos Közélelmészeti Hivatal elnöke felhívta a polgármestereket és alispánokat figyelmeztet arra a sérelmes állapotra, hogy a cukor és egyáltalán a hatóságilag kezelt cikkek szétosztásába a kereskedők csak kis számban vonatnak be és igen sok arra érdemes kereskedő kiesik az árusításából. A hatóságoknak ez az eljárása — mondja a leirat — azonkívül, hogy indokolatlanul kedvez egyes cégeknek és így sérelmes a kereskedelem többi részére nézve, nem helyes a fogyasztóknak könnyebb ellátása szempontjából sem. Amikor viszont valamely kereskedő részéről visszaélés történik, éljen a hatóság vele szemben a kapott felhatalmazás alapján a legszigorúbb eljárással, vonja el tőle az áru kiadását és amennyiben csak a legkisebb ok is megvan, indítsa meg az illető ellen a kihágási eljárást is.

Legujabb.

A király gróf Eszterházy Mórictól bizta meg a kormány alakítással.

Liszt és zsír farügyekből. Két német vegyésznek, Brancó fivérének sikerült tölgyfa- és fenyő-rügyekből lisztet és zsírdéket előállítani. A berlin-wir-mensdorfi nyersanyag-tanulmányozó és értékesítő-társaság a felfalálók eljárás módját díjtalanul bocsátotta a városok és kommunálisok rendelkezésére. Szakértők véleménye szerint Németországban évente 500.000 tonna lisztet lehet előállítani. A tölgyfa-rügyéből készített lisztnek az a tulajdonsága, hogy kevesebb élesztő kell hozzá. — Az új anyagok szaga és ize kellemes és tápláló erejük nem áll sokkal a rendes liszté mögött. A farügyekből készített zsírt könnyen lehet előállítani s az anyag színe és ize olyan, mint a vajé. A süttőpróbák, amiket buzaliszttal kevert tésztaival végeztek, kielégítő

eredményt adtak. A találmány elterjedésének csak az az akadály, hogy a farügyek összegyűjtéséhez rengeteg munkaerőre volna szükség, ami azonban most a háború alatt bajosan valószínűsíthető meg.

Nyilttér.

Goldberg Rudolf cs. és kir. főhadnagy f. hó 3-án Bécsben házasságot kötött *Goldberg Vil-mával* Ujvidékről. (Minden külön értesítés helyett.)

A legszebb kivitelű, modern szobafestészet munkálatokat jutányosan teljesít

Tóth András

szobafestő - mester,
Alkotmány-u. 14. sz.

UJVIDÉKI VÁROSI JÓDOSSGYÓGYFÜRDŐ

ALCALICUS JÓDOS GYÓGYFORRÁS.

Modernül épült fürdőépületben jód, fangóiszap, mór, hallelni sós és tengerisós-fürdők, szénsavas fürdők. — Külön férfi és női osztállyal felszerelt hidegvízgyógyintézet — VILLAMOS GYÓGYMŰDÖK. Modernül berendezett gőzfürdő és kád-fürdők. Csusz, köszvény, ischiasz, idegbetegségek, mindenféle női bajok, gümös csontbajok, vérhaj ellen.

SZÖVETKEZETI KÖNYVNYOMDA

UJVIDÉK, BUZA-TÉR 22.

Villanymozdony által hajtott géppel, a legujabb és legdivatosabb betűkkel, ke-retekkel, díszetésekkel bőven berendezve. Összes könyvnyomdai munkákat a legmeszebbmenő műszaki tökélytel, a legszébben, gyorsan és tisztán végzi.

TELEFON
■ 371 ■

TELEFON
■ 371 ■

„CLUB” CIGARETTAPAPIR csak akkor valódi, ha az itt látható védjegyes képek rajta vannak.

Minden csomag teljesen 100 lapot tartalmaz. Utánzó-soktól, melyek mind silányabb minőségűek, óvakodjunk

Vége a kávéhiánynak!

Keverjen egy pohár tejbe egy kávéskanálnyi Fischer-féle pótkávé és édesítse meg egy kockacukorral. Kiftűnő ízű, tápláló reggelizet jut és a cukorral is takarékoskodott. — A Fischer-féle folyékony pótkávé kapható nagyban a Fischer-féle Folyékony Pótkávé Részvénytársaság központi eladási irodájában: Budapest, I., Átlós-ut 22-24-26-28. Kicsinyben minden jobb fűszerkereskedésben kapható. — Telefon: 10-22. szám.

TIVOLI

A szerelem
szava

nagyszabású dráma 4 felv.

A főszerepben:
HENNY PORTENEredeti svéd gyártmányú
Wiking aratógépeket,kaszáló, márokrakó és
kévekötgépeket szállít
a Magyar általános
gépgyár Részv.-Társ.
Budapest, VI., Váci-
ut 141. Telefon 45---15.
Sügöncyim: Magomobil.
Nagy tartalék rész raktár.

Jótállás a biztos eredményért.

Törvényesen
védve.

Reiter Oszkár

nagybeeskerekéi ny. főkapitány és faj-
baronfi-tenyésztőnek nagyszéri-
talalmánya a 15—42

„PATKÁNYIN“

patkányirtó-szer, (nem mérge) mely
emberre és háziállatokra nem ártalmas
és fölülmúl minden más irtószert.
1 doboz ára 3 K mely elegendő
körülbelül 60 patkány kiirtására. —
Minden dobozhoz használati utasítás
van mellékelve. Ismertető prospek-
tust, melyben le van írva, hogy kü-
lönféle nagyságu gazdaságban hány
adag használandó, kérésre ingyen
küld a PATKÁNYIN gyár egyedüli
elárúsítója, a Torontói Agrárbank
Részvénytársaság, NagybeeskerekenMikis és Sztójkovic ujvidéki
bej cég a cég tulajdonát ké-
pező és az ujvidéki 1126 sz.
tkvi betétben felvett Attila-utca
45. számú és az ujvidéki 3879.
számú tkvi betétben felvett
Duna-utca 22. ö. i. számú házait
1917. évi június hó 11-én d.
u. 3. órakor Dr. Gavanszky
Tivadar ujvidéki ügyvéd iro-
dájában megtartandó magán
árverésen a legtöbbet ígérnek

ELADJA

A feltételek Dr. Gavanszky
Tivadar ügyvéd irodájában
:: megtekinthetők. ::Jegyzett-e már
hadikölcsönt?Az IPAR- ÉS KERESKEDELMI TAKARÉKPÉNZTÁR
elfogad jegyzéseket készpénz vagy lombard
○○○○○○ feltételek mellett. ○○○○○○

Csúz, köszvényben

belső bajokban szenvedők évszázadok
óta bevált rádiusos gyógyító fűrdője

LIPIK

(Szlavonia)

64° C

Háboruban is télen-nyáron üzemben.

Fűrdőkkel egyesített gyógy-
penzlők. Pros ektust küld a
FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.Radioaktív, alkalikus
sós, jódos hőforrások.
ISZAPKEZELÉS.

Látványosság

a Nagyaruház (Párisi)
új helyiségében (Jovi-
csin volt üzlete) a 25
legszebben berendezett
kirakat. A Nagyaruház-
zat új otthonában Kos-
suth Lajos utca 44
szám alatt minden lá-
togató, vételkényszer
nélkül, megtekinthet
--- minden árucikket. ---

Pezsgődugót

használat, de nem törött,
40 fillérért veszünk darabon-
ként. Küldhető előzetes tuda-
kozódás nélkül utánvétellel. —

Uj palack-dugókat

minták előzetes beküldése mel-
lett a legmagasabb árban ve-
szünk.

Frommer Testvérek

Budapest, Teréz-körút 23. sz.

Gép- és hengerolaj
valamint kőszénkátrány

minden mennyiségben kapható

Kömlős Bélánál

Ujvidék, Kossuth Lajos-utca 43. szám (Örmény-utca bejárat.)

Interurban telefon: 391. szám.

Autóiskola, mely soffőr és
gőzgépkézeli vizsgálatokra

sikeresen előkészít

Góttel János automobil műves

Petőfi-utca 98. — Telefonszám 217. — Kitéző referenciák,
sok évi gyakorlat, szakmühely, saját szerzeményű szakkönyvekKérjen időszaki értesítőt!
Amatőr munkát szabványos
végez!Bebizonyosodott
hogy egyedül a

„DOB“

jegyű gyártmány
pótolja a szappant!!!
Illatos! Kemény!
Habzó! Simulékony!

Egyhatodikos darabok

Arlakációs csomag

10 K előleges beküldé-
se ellenében 5 kg. suly-
ban, bárhova bérn.-ve

Vízszantelárusítóknak:

250 arpos 50 kilós láda
excl. láda ár raktárunk
50 korona, — tehát

darabja 20 fillér

10 láda vételnél 10%
áruarabatt. 250 darabot
64 K-ért bárhova pos-
tán bérmentve küldünk

Bardócz és Társa

Budapest, V., Balaton-u. 22.

Megyei egyedárusi-
tók kerestetnek. —Egy talpa a jay de drága
Hamar PALMA védőórájaHIRDESSZEN AZ
„UJVIDÉKI NAPLÓ“-BAN